

Coöperatie De Landschapsboeren

**Frederiek van Lienen
(Jack Verhulst)**

29 mei 2024

Partners

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Provincie Noord-Brabant

 Louis Bolk
Instituut

STUURGROEP
LANDBOUW INNOVATIE
BRABANT

BRABANTS
BODEM | PROJECT IN
VAN GOGH
NATIONAAL
PARK

Triodos **Foundation**

De Landschapsboeren

Wie zijn wij:

10 extensieve (biologische) Brabantse melkveehouders

Hoogste score biodiversiteitsmonitor (en meer)

Coöperatie de Landschapsboeren

Wat?

Landschapsdiensten verkopen met 'Landschapscertificaten'

Aan wie?

bedrijven en overheden

Waarom?

een duurzaam verdienmodel voor deze boeren

dit stimuleert andere boeren om ook zo te gaan werken

Wat levert dit op?

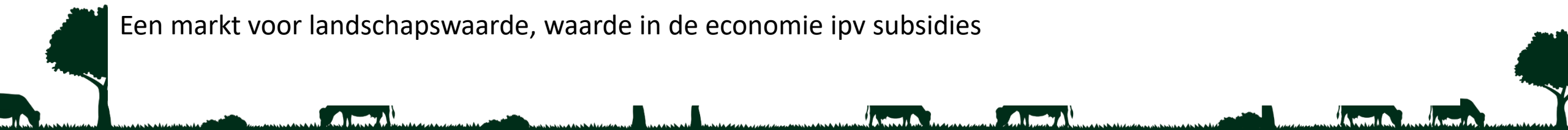
voorkomen van milieu-impact is beter (en goedkoper) dan genezen

Een markt voor landschapswaarde, waarde in de economie ipv subsidies

Sociale innovatie

Economische innovatie

Start-up

Stand van zaken

- Coöperatie opgericht in 2021
- Aanbod landschapsdiensten vastgesteld en gebenchmarkt
- Werkelijke economische waarde berekend van de landschapsdiensten, in samenwerking met WeCR, CLM, CE Delft, RIVM
- In 2022 en 2023 Klantdagen georganiseerd
- bezig met certificering door StichtingNL in een pilot met 3 provincies (vergelijkbaar met Certificering agrarische collectieven)
- Vervolgstap: Landschapscertificaten verkopen

Hoge duurzaamheidsambitie!

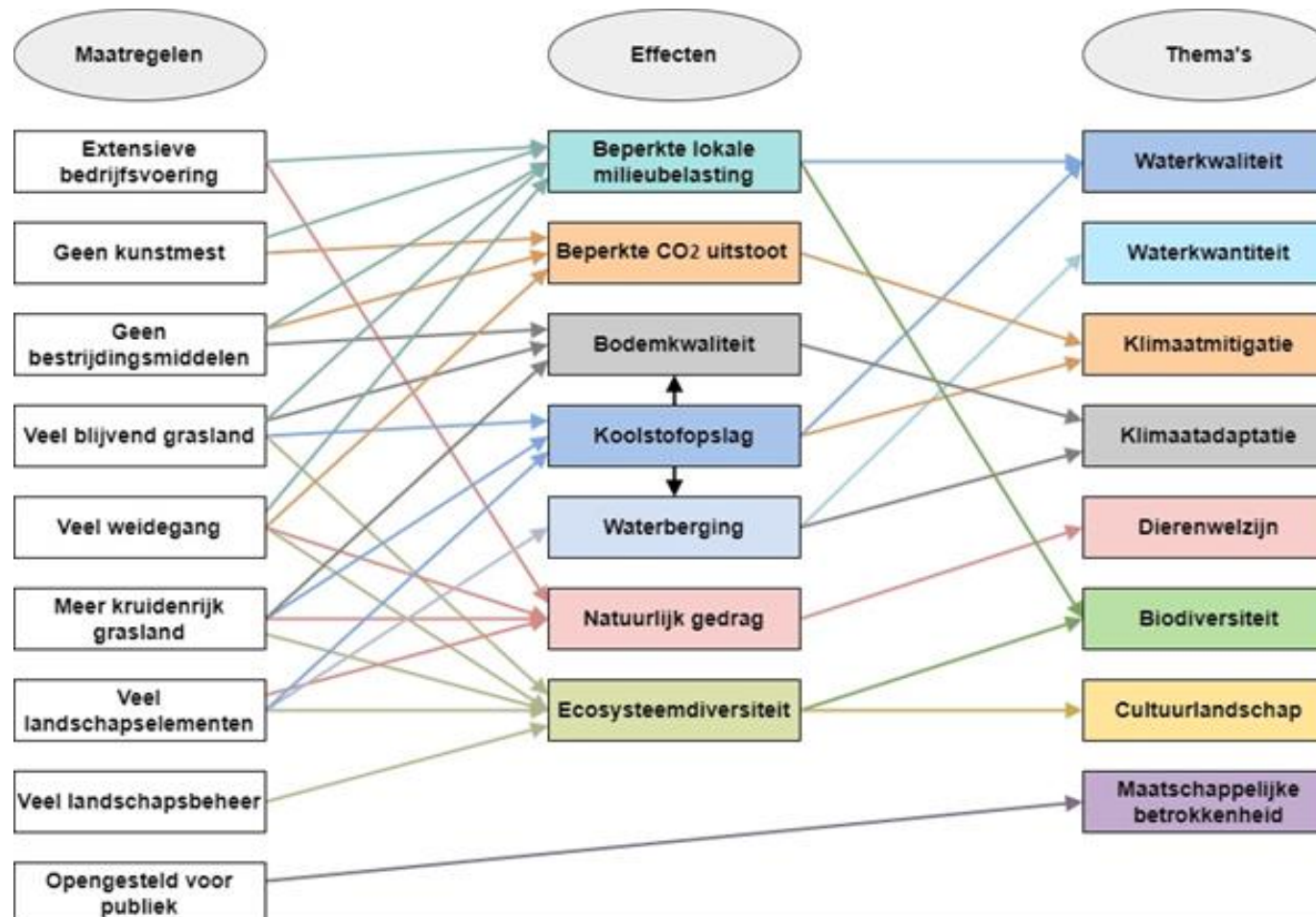

	Ambitie Landschapsboeren	Percentage van de Landschapsboeren dat aan de gestelde ambities voldoet	Benchmark gemiddelden gangbare melkveehouderij Noord-Brabant*
Extensieve bedrijfsvoering	< 12.000 liter per hectare	89%	21.332 liter per hectare
Beweidning melkkoeien	> 1.500 uren per jaar	78%	519 uren per jaar
Ammoniakuitstoot	< 45 kg NH3 per hectare	100%	63 kg NH3 per hectare
Stikstofbodemoverschot	< 75 N per hectare	78%	121 N per hectare
Blijvend grasland	> 50%	78%	33%
Kunstmestgebruik	Nee	89%	106 kg N per hectare
Gebruik van bestrijdingsmiddelen	Nee	100%	0,8 - 1 kg werkzame stof
Landschaps- en natuurbeheer	Ja	100%	6% doet aan agrarisch natuurbeheer
Gebruik van GMO's	Nee	100%	geen data beschikbaar
Ontvangst op het bedrijf	Ja	100%	Bij 0 - 5% is recreatie, zorgboerderij educatie of kinderopvang

* gegevens zijn beschikbaar
gesteld door ZuivelNL

Integrale waarde omdat integrale samenhang maatregelen en effecten

Figuur 1: Overzicht van de samenhang tussen maatregelen (links), effecten (midden) en maatschappelijke thema's (rechts)

Werkelijke waarde landschapsdiensten

	Ambitie Landschapsboeren	Percentage van de Landschapsboeren dat aan de gestelde ambities voldoet	Benchmark gemiddelden gangbare melkveehouderij Noord-Brabant*
Extensieve bedrijfsvoering	< 12.000 liter per hectare	89%	21.332 liter per hectare
Beweidning melkkoelen	> 1.500 uren per jaar	78%	519 uren per jaar
Ammoniakuitstoot	< 45 kg NH3 per hectare	100%	63 kg NH3 per hectare
Stikstofbodemoverschot	< 75 N per hectare	78%	121 N per hectare
Blijvend grasland	> 50%	78%	33%
Kunstmestgebruik	Nee	89%	106 kg N per hectare
Gebruik van bestrijdingsmiddelen	Nee	100%	0,8 - 1 kg werkzame stof
Landschaps- en natuurbeheer	Ja	100%	6% doet aan agrarisch natuurbeheer
Gebruik van GMO's	Nee	100%	geen data beschikbaar
Ontvangst op het bedrijf	Ja	100%	Bij 0 - 5% is recreatie, zorgboerderij educatie of kinderopvang

Dit verschil tussen het gemiddelde en de positieve bijdrage van de Landschapsboeren vertegenwoordigt Economische waarde. Wij hebben deze waarde uitgerekend en willen die vermarkten via de verkoop van landschapscertificaten (afname van landschapsdiensten)

* gegevens zijn beschikbaar gesteld door ZuivelNL

De werkelijke waarde

Regeneratieve waarde

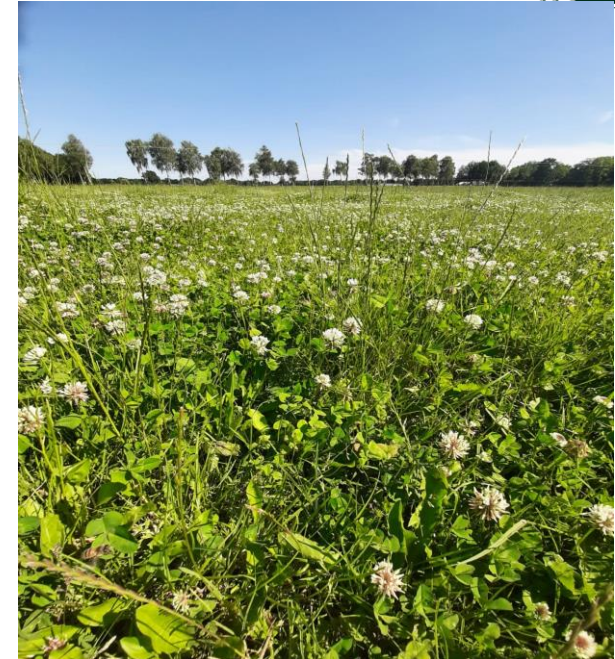
Positieve impact van de duurzame oplossing

Meerwaarde voor de maatschappij

Voorbeeld: kruidenrijk grasland

Multifunctionaliteit = meervoudige waarde:

- Verhoging biodiversiteit
- Binding van stikstof door klaver
- Gezonder divers over voor melkvee
- Verhoging organisch stofgehalte
- Verbetering bodemkwaliteit

De werkelijke waarde

Regeneratieve waarde

Positieve impact van de duurzame oplossing

Meerwaarde voor de maatschappij

Voorbeeld: gebruik vaste mest

Multifunctionaliteit = meervoudige waarde:

- Toevoeging organische stof
- Strootjes voor vogels
- Bodemverbetering
- Biodiversiteit
- Etc.

*Vermeden schadekosten van de niet-duurzame oplossing **plus** positieve impact duurzame oplossing*

Werkelijke waarde methodiek

1

Preventiekosten

Vermijden van negatieve impact

Kosten voor de boer

2

Schadekosten

Opruimen van negatieve impact

(Vermeden) kosten voor de maatschappij

3

Regeneratieve waarde

Bijdragen aan positieve impact

Meerwaarde voor de maatschappij

Prijs van een certificaat

- Landschapscertificaat = regeneratieve waarde

**1 Landschapscertificaat:
1.500 EUR / hectare / jaar**

- Deze waarde is voorlopig vast gesteld met veilige inschatting op basis van de schadekosten
- Marge voor de boer is € 1.500 – € 780, - (preventiekosten) = **€ 720, -/ha/jr**

Landschapscertificaten

- De waarde van 1 certificaat is nu vastgesteld op € 1500, - per hectare per jaar
- 1 certificaat staat voor 1 hectare
- *Totale* oppervlakte bedrijven (niet alleen blijvend grasland) komt in aanmerking voor verkoop certificaten
- De regeneratieve waarde verder onderzoeken ism de WUR / Triodos Foundation

Kwaliteitsborging en Certificering

- Coöperatie Landschapsboeren biedt perspectief voor de collectieven
- Daarom een pilot met alle provincies om de coöperatie te certificeren
- Met behulp van Stichting Certificering – Bij12
- Samenwerking met provincie Gelderland en Friesland (klankbord)
- Integrale certificering als *coöperatie*

Voor overheden

Betalen voor vrijwillige landschapsdiensten is effectieve en goedkope en duurzame manier om beleidsdoelstellingen te realiseren

Stimulerend beleid versnelt de landbouwtransitie met een verdienmodel voor landschap

Dilemma's:

Via subsidies, mag alleen kosten dekken

Inkopen van een dienst?

Wanneer is er sprake van staatssteun?

Waar houdt het op?

Voor overheden

Mogelijk maken om als overheid als 'launching customer' op te treden en de inkoop van landschapsdiensten mogelijk te maken.

Landschapscertificaten afnemen

Voor bedrijven

*Uw **duurzaamheidsstrategie** concreet invulling geven?*

***Vrijwillige en lokale compensatie.** Heeft u een CO2 doelstelling, biodiversiteit, waterkwantiteit en -kwaliteit of landschapsbehoud op uw duurzaamheidsagenda staan? Met het kopen van landschapscertificaten kunt u hier nu aan bijdragen of uw impact compenseren in Nederland.*

***Maatschappelijke betrokkenheid.** Bent u als bedrijf betrokken bij uw omgeving? En wilt u hier iets voor terug doen? U kunt dit doen door Landschapscertificaten af te nemen.*

WIZZ BIODIVERSITY BYTES

Biodiversity, the complex interdependence of living organisms, is the lifeblood of our planet's ecosystems and human life itself. As we fly through the skies and travel to new countries and regions, it's important to consider the impact our actions can have on this delicate equilibrium.

Why is biodiversity vital?

Biodiversity is the life support system of Earth. Each species, big or small, plays a critical role in supporting ecosystems, providing us with the air we breathe and the food we require.

Your role in contributing to biodiversity?

Your decisions, and the adoption of sustainable practices when traveling and on vacation, can influence the climate and biodiversity.

How can you, as a traveller, be more environmentally conscious?

Voor bedrijven

Medewerkers programma. Koop voor uw medewerkers een landschapscertificaat en biedt uw medewerker een bijzonder stukje Brabant, Hiermee geeft u uw betrokkenheid bij het Brabantse Landschap concreet invulling en u draagt bij aan de CO2

Ons aanbod in ontwikkeling

- Landelijke uitrol
- Per provincie een groep Landschapsboeren
- Focus blijft lokaal

Bedankt voor uw aandacht

Namens alle Landschapsboeren

www.delandschapsboeren.nl

Jack Verhulst: Voorzitter@delandschapsboeren.nl

Frederiek van Lienen: Frederiek@biodiversityinbusiness.eu

